Ч. 23 (11.277). Львів, середа 1. лютого 1928 Головний орган карпатских українців. Рік XLVI

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Тривкість середньої Европи.

Львів, 31. січня 1928.

Чехословацьке радіо почало низку інформаційних відчитів викладом міністра закорд. справ д-ра Бенеша про одно із найбільше заплутаних питань для пересічного европейського інтелігента. Є це питання центральної Европи, чи пак: держав створених на руїнах Австро-Угорщини останньою війною.

Передаємо яко мога точно хід думок викладу міністра Бенеша.

Посторонній европейський глядач, що щораз більше звикає до думки про істнування нової центральної Европи, не може ще визволитись від пересвідчення, що европейська ситуація непотрібно ускладнилась через мир, замісць стати простішою. Це пересвідчення поширюється головно скаргами тих, що є невдоволені наслідками революції з 1918 р. Хто не йде за цими настроями, а глибше вгляне в еволюцію передвоєнної середньої Европи, мусить признати, що нова констеляція повстала завдяки власним свіжим силам нових держав. Вона є втіленням старих історичних змагань народів, які проти своєї волі були втягнені як частини старої монархії і проти цього бунтувались. Старий монархічний лад не вмів найти компромісу між собою і новими політичними ідеями цих народів.

Нова форма центральної Европи є безумовно більшою гарантією миру та загального поступу як давня: Перше тому, що ціла низка грізних проблем щезла: нпр. т. зв. питання чехословацьке, югославянське, польське, румунське. Розяснюється це тим, що центральна Европа побудована на нових політичних методах демократизму і шукає на цих підставах співжиття всіх народів і держав. За 10 літ її істнування можна це перевірити трьома моментами відповідальности, які вона завсіди мала перед собою: відповідальністю перед власним краєм і народом, відповідальністю перед сусідами і відповідальністю перед світовою політикою.

Критики політики цієї нової середньої Европи часто скидають вину на неї, забуваючи, що багато хиб цієї політики є природним наслідком післявоєнних труднощів. Негайно після війни нові малі країни мали обовязок сконсолідуватися економічно та політично. Чи ця консолідація має підстави розвитку, найкращим прикладом на це може бути Чехословаччина.

У мент, коли вся Европа переходила сильне потрясення соціяльними ідеями, Чехословаччина перевела спокійно широку земельну реформу. Важке питання національних меншостей Чехословаччина розвязала в згоді із демократичною лінією, шануючи міжнародні договори. На доказ, якою рівністю прав користуються ці національности можна взяти хоча би участь двох провідників партій у складі чехословацького кабінету. І в закордонній політиці Чехословаччина силкувалась піддержувати духа дружніх взаємин. Прикладом спірні справи кордонів. Силою війни Чехословаччина мала до діла із двоякого рода державами: тими, що йшли поруч із нею в війні проти австрійської кормиги і тими, що боронили Австрії.

Звідсіля пішли деякі труднощі. Утворена Мала Антанта, що мала боротись проти реставраційних австро-угорських плянів і утревалити новий стан не могла зєднати собі Мадярщини. Але зміцнення політично-господарських звязків через М. Антанту було великим кроком уперед. Відношення до Австрії та Польщі стало якнайкраще.

Політика Чехословаччини була перейнята весь час ідеєю про необхідну гармонійну пропорцію між власними егоїстичними інтересами і загальними. Вона поборювала бльоки ворогуючих суперників, а силкувалась їх годити. Вона була щирим прихильником Ліги Націй і її корисної ролі, головно для малих народів.

Новий склад центральної Европи є кращою запорукою миру, як попередній: абсолютної монархії. Ясно, що першою умовиною того миру є шанувати демократичні ідеї у внутрішній політиці та міжнародній. Нема причини лякатись за майбутність середньої Европи; її змагання звязані із змаганнями великих держав і Ліги Націй і мають ту саму мету: зміцнити матеріяльно та морально народи, мир і загальний добробут.

Стільки каже довголітній провідник чехословацької політики. Наш пересічний інтелігент находиться в даним випадку в кращім становищі як европейський слухач радіо і сам може зробити собі всі потрібні поправки до викладеної ситуації. Не суперечаючись про тривкість середньої Европи, до якої ми належимо, ніхто із нас не має нині рожевих окулярів д-ра Бенеша. Демократичні принціпи у відношенні до національних меншостей покладені в імперіялістичних договорах: версайським і сен-жерменським, виглядають безумовно краще, ніж у практиці в межах тих нових держав, яких вони торкаються. А розмір кордонів? навряд, чи їх можна легенько „згиблювати" дружніми балачками та заявами. Про це вже знають нині не лише ті, які може не мали часу думати над тим, коли творили ці кордони: франко-англьо-американські дипльомати, — а знають про це вже й звичайні слухачі радіо в Европі.

Самогон.

Харківські „Вісти" з 20. січня н. р. приносять алярмуючу статтю під повищим заголовком, у якій закликають до безпощадної боротьби зі самогоном. Покористуємось деякими фактичними даними тієї статті про теперішній стан самогонництва на Україні та в цілому СРСР. А воно (самогонництво) квітне, розвивається з року на рік „солідніше", не зважаючи на те, що одинока в світі пролєтарсько-соціялістична влада ввела вже для конкуренції зі самогоном державний спіртовий монополь, та залегалізувала продаж славетної ще з передвоєнних часів „монопольки". Знатоки твердять, що вона ні щодо якости ні щодо „сили" нічим не уступає давній царській. Про неї та про її збут як також про прибутки з її розпродажі для пролєтарських фінансів ми вже писали. Тепер подаємо деякі цифри про самогонку для доповнення картини „культурного відродження" всеї людности, особливо сільської та міського пролєтаріяту під „всесвітньою" диктатурою комуністів.

Отже Центроспирт (горілчаний трест у СРСР) розпоряджає даними, з яких виходить, що „дрібна селянська промисловість" самогонництва продукує річно *30 міліонів* ведер самогону. На це зуживає вона річно 7 міліонів сотнарів збіжжа. Коли зрахувати всі кошта продукції самогону, то вийде, що населення СРСР тратить щорочу *120—150 міліонів* карбованців на самогонку. Харківський офіціоз пише, що „*боротьба зі самогоном, це боротьба за перший щабель справжньої культурности, за визволення зі злиднів?*" Зовсім слушно! Але як ведуть цю боротьбу комуністи? — Зовсім просто: міліція конфіскує самогонні апарати та укладає протоколи. Ось з даних Наркому Внутрішних Справ виходить, що в 1924—25 р. зложила міліція аж 106.418 протоколів і сконфіскувала 34.924 апаратів, в 1925—26 р. зложила 92.221 протоколів, а сконфіскувала 25.413 апаратів, в 1926—27 р. зложила протоколів 92.490 а сконфіскувала апаратів 20.701 штук.

З того виходить, що коли менше протоколів і менше сконфіскованих апаратів, то менше і самогонки. На жаль так не є. Бо населення „сконцентрувало" свою „дрібну промисловість" та краще її законспірувало у відповідь на „переслідування" влади. Про те свідчить така статистика Центроспирту: В 1924—25 р. знищено самогону 128.490 літрів при конфіскаті апаратів, у 1925—26 р. знищено тогож самогону уже 147.536 літрів при далеко меншій скількости сконфіскованих апаратів, а в 1926—27 р. знищено ще більше самогону, бо аж 170.032 літри при найменшому числі сконфіскованих апаратів. З тієж статистики довідуємося ще точніших подробиць, а саме: коли в 1924—25 р. на один сконфіскований апарат випадало пересічно 3,7 літрів самогону, то в 1925—26 р. випадало уже 5,9 літрів, а в 1927—28 аж 8,5 літра. Словом „консолідація" того знаменитого, затроюючого організми міліонів населення „промислу"!

Тепер інша картинка: за 1925—26 р. було в містах України *5.544* справи за хуліґанство, а на селі такихже справ і в тому ж році *17.069*; натомісць у 1926—27 р. в місті було таких справ *7.764*, а на селі *43.351*. Виходить, що найбільше жертв самогонництва, найбільше прикрих наслідків піянства дає таки той основний пень українського народу — селянство. А що міліція? Кажуть безсильна! І цілком слушно, бо не тільки міліція, але вся комвлада є теж безсильна. Не міліцією, не нагаями, не „бупрами" (тюрмою) а культурною роботою, освідомлюючою пресою треба з лихом боротися. Але в тімто й діло, що там під культурною роботою розуміють тепер офіціяльні „культуртреґери" виключно комуністичну пропаганду, яку селянство зненавиділо, а під моральним вихованням розуміють ширення невірства, атеїзму, матеріялістичного світогляду. А з них йде розпуста та епікурейське зловживання всіми „принадами" життя, особливо серед молоді та надзвичайно шкідливе в наслідках надуживання.

Перед многострадальним українським народом марево деґенерації?! Невже доведуть його аж до краю, невже нема там чесних, здорових, морально загартованих чинників, щоби ратували нарід перед такими жахливими перспективами? Тут загибіль від голоду, там деґенерація?...

Самозрозуміло, що ні між нинішними репрезентантами радянської влади ні між рядами протинаціональної комуністичної партії таких чинників шукати не доводиться. Їх треба шукати між національно свідомими, національно думаючими та відчуваючими чинниками українського населення, їх треба шукати між людьми, що не дались зловити на вудочку матеріялістичного світогляду. Та найбільше спасенну ролю у боротьбі з тим страшним маревом руїни, що плине з надмірного уживання алькоголю та розвуздання обичаїв може відіграти церква. Вона й цю ролю відіграти мусить. І чуємо, що вона з боротьби вже виходить побідно, хоч примушена її вести дуже повільно.

— Якби так не було, то велика відповідальність за наслідки змальованої нами впала б не тільки на тих, що цьому процесові потурають, але ще більше на тих морально здорових, що тому не протиставляться, що того не поборюють не зважаючи на обставини. Бо з тих же „Вістей" довідуємося, що в тамошніх „міських колах панує якесь легковажне відношення до самогону і звичайно самогон — шкідлива річ, але скільки, мовляв, тої шкоди від цієї дрібної селянської промисловости"!

Якщо так думають впливові урядові чинники (бо тільки про них мова у „Вістях"!) про ту справу, то це вже навіть не недбальство, не рівнодушність, а злочин з їх боку. Словом це ганьба, якої з них не змие ніколи ніхто. Тому на них ніяких надій покладати не можна.

Лист з Київа.

Реорґанізація Академії Наук. — Зміна на становищі голови Київського Виконкому. — Дім вчених у Київі. — Праці УАН.

Київ, 20. січня 1927.

Від тижня перебуває в Київі спеціяльна комісія Наркомосу під проводом голови Укр. Науки Ю. Ів. Озерського та підготовлює терен для передвиборів Української Академії Наук (УАН.) на основі нового статута. Докладних вісток про новий статут поки-що нема. Одно певне, що права Академії будуть поширені, а в орґанізації зайде ця зміна, що замісць трьох відділів буде в ній два. В Нар. Комісаріяті освіти виринула добра думка, щоби Академія обняла керування науковою працею на цілій Україні, чого досі не було. Гром. Озерський відбув тут багато конференцій з президією Академії і головами поодиноких відділів та комісій а покінчить свою роботу не раньше, як з кінцем січня.

В політичному проводі зайшла в Київі та зміна, що голова Окр. Виконного Комітету Любченко перейшов до Центр. Комітету в Харкові, де обняв відповідальне становище секретаря. Любченко — молодий чоловік, років 36, талановитий та енергійний. На його покладають великі надії. Його місце в Київі обняв голова Україн. Держ. Вид., відомий в Галичині Ю. Войцеховський, чоловік розумний і тактовний.

Наукові робітники дістали в Київі від уряду прегарний будинок при вул. Пушкінській, в якім приміщується зараз „Дім вчених", якого недостачу загально сильно відчували. Тут зустрічали новий рік культурні робітники із своїми рідними в числі 250 осіб.

В домі вчених, в суботу дня 28. січня відбудеться концерт, присвячений галицькій музиці і на користь жертв повені в Галичині. Співатимуть артисти державної опери, Мацьківська, Кученко і хоралис Інституту ім. Мик. Лисенка. Промовляти буде директор Інституту Грінченко.

При кінці лютого відбудеться в нас ювилей 40-ліття видання у Львові в 1887 р. „Першого Вінка", коштом Олени Пчілки і пок. Наталі Кобринської, якими покладено основи під емансипацію галицького жіноцтва. Тепер орґанізується жіночий комітет. Чи в Галичині святковано цей ювилей? Бажані привітання з Галицької Землі, які можна висилати під адресою: Київ — вул. Короленка 37, Ольга Б. Савченко.

В кінці березня святкуватиме Історична Секція УАН. 20-ліття смерти Вол. Боніф. Антоновича. Сподіємось тут побачити від- поручника Наук. Т-ва ім. Шевченка.

Найновіший том „України" буде ... Посвячений століттю „Київської" ...

біи праць авторів з Великої України, увійдуть в него три доповіді галицьких культурних робітників, акад. Студинського, д-ра Ф. Колесси і д-ра Макарушки, виголошені дня 10. жовтня м. р. в Київі.

Заходом Історичної Секції (Комісії Історичної Пісенности) вийшов перший том монументального видання „Українських Нар. Дум" під редакцією талановитої культурної робітниці Катрі Мих. Грушевської. Том присвячений памяти Антоновича, Драгоманова і П. Житецького. Книга друкована у великім 4-то. На початку книги йде „Переднє Слово" К. Грушевської (стор. 12), а в слід за тим її велика студія „Збірання і видавання дум в XIX. і в поч. XX. віку" (стор. 120). В ній зібрала Катря Грушевська величезний матеріял і дала освітлення високої, наукової і культурної вартости. Специяліст найде у ній розкішну наукову працю, а кожний чоловік, що займається рідною культурою, прочитає її з насолодою. До корпусу додані тексти „Дум Невільницьких" (стор. 175) з великим порівнюючим апаратом, з численними варіянтами. Матеріял зібраний дуже совісно. Катря Грушевська старалася підібрати найдавніші списки пісень і через те має праця велику вагу, більшу, чим попередні видання.

Цей кодекс приносить велику честь „Історичній Секції" і Держ. Видавництву України, якого коштом вистачена ця, многоцінна праця. Том другий (історичні пісні) підготовлює Як. Фед. Савченко.

Перед виборами.

В сель-робівській загороді.

В сель-робівській загороді відбувається шантеклерська боротьба. Після довершеного розламу ніяк не може прийти до порозуміння і поєднання. Недавно зазначили ми ті флюктуації боротьби в статті „По той бік добра і зла". Орган правиці „Наше Слово" в найновішому числі відповідає на „брехні" і „облудну політику" п. Дурделли свого недавнього редактора. Як відомо, Дурделла перекинувся від правиці до лівиці, за що нагородила його остання поставленням на першому місці на державній листі.

Вся справа вертиться біля ліквідації сель-робівського розламу. Правиця вимагає від лівиці акту самобичування, напятнування окремою декляраціею своєї розламової сецесії і своїх блудів. Лівиця не хоче зовсім капітулювати перед правицею — тимбільше, коли почуває за собою міцну підтримку.

В тій ситуації оба крила Сель-Роба відкликаються до мас, щоби ті у виборчій акції вирішили спір, а саме: чи зберігти хоч формальні признаки українства, репрезентованого правицею, чи піддатися імпортованій Москвою повній інтернаціоналізації, репрезентованій лівицею. „Наше Слово" переконане, що „селяни та робітники осудять злочинну роботу з русотяпськими залишками народовольських вождів в роді панів Вальницьких, Заяців, Пелехатих та їхніх наймитів Дурделлів". Побачимо, а поки-що лівиця закидає правиці, що та остання єднається з соціяльугодовим і меншевитсько-реформістичним „Бундом", проти чого горячо протестують провідники Сель-Роба Чучмай і Крайківський. Зновуж лівиця піддалася під протекторат ППС-Лівиці в надії, що поляки поможуть їй виграти бій з правицею.

Оба крила Сель-Робу розвели тепер дуже живу і широко закроєну виборчу агітацію, стараючись в масах здобути апробату своїх позицій. Та цікаво, що хоч наверх оба Сель-Роби поборюють себе безпощадно, то на місцях вони не влазять собі в кашу. Симулюючи боротьбу на ідеольогічному підкладі, оба крила Сель-Робу поділилися сферами впливів. Це повинні мати на увазі ті партії, що рахують на розлам Сель-Робу підчас виборчої акції.

Комуністичні кандидати на Львів.

Признаки роздвоєння сліднi і в комуністичному таборі. Той самий процес, що відбувається в Сель-Робі, захопив і КПЗУ, в якій йде боротьба між українськими і русотяпськими комуністами. На Вел. Україні, розуміється, горою русотяпи з Затонським на чолі. Українських комуністів під проводом Шумського розігнано на всі чотири вітри. Комінтерн осудив становище Шумського і КПЗУ, яка відважилася була підтримати українських комуністів. Та більшість КПЗУ не піддалася. Як далеко зайшла ріжниця поглядів у КПЗУ, видно з того, що прихильники депортованого Шумського виставили на Львів кандидатуру Осипа Крілика (на першому місці) й Іллі Калятинського (на другому місці), виступаючи під фірмою „Виборчого Комітету Робітничої Лівиці". Комуністичні офіціялісти з КПЗУ, в раді з Комуністичної Партії Польщі, як ходять чутки, мають виставити на Львів кандидатуру б. посла і заст. голови Комуністичної Фракції в минулому соймі Якова Войтюка. Тет щадко було перевести поділ впливів.

„Виборчий Комітет Робітничої Лівиці" вже й поспішився видати відповідну відозву-плятформу, в якій обіцює боротися проти фашизму і війни, а за „умасовлення і убойовлення профсоюзів", за допомогу безробітним, за безворотну фінансову допомогу малоземельному і беземельному селянству і т. і.

Відозва „Виборчого Комітету Робітничої Лівиці" зовсім не звертається проти польської і жидівської буржуазії і не має на меті її поборювати. Зате в печінках Кріликів каменем лежить „цілий табор українського націоналістичного дрібноміщанства", бо — мовляв — „всі ті УНДО, радикали УПП і другі розвивають нечувану демагогію, обіцюють мало що не золоті гори, лише щоб голосами українських робітників і селян влертись до сойму, а там позабувши на всі виборчі обіцянки, торгувати шкурою українського робітника і селянина так, як це робили ундівські посли з Хруцьким і Козубським на чолі в попередньому соймі".

Нікчемність Кріликів і інших звірят у людському тілі не має ніяких меж. Коли вже кидається обвинувачення, то треба подбати, щоби вони не були голословні, треба виказати, коли і як „ундівські посли з Хруцьким і Козубським на чолі торгували шкурою українського робітника і селянина". Кращих торговців шкурою українського робітника і селянина, кращих непманів над Кріликів безумовно нема. Торговля робітником і селянином це їх професія.

Але українське робітництво, маємо на думці свідоме, хіба не дозволить торгувати своєю шкурою всяким пройдисвітам.

Волинський покотигорошок.

Волинь має свої особливости. До них у першу чергу належить безпартійність більшости тамошніх інтелігентів. Вони найкраще почувають себе в сосі безпартійности, бо це дає їм можність схилятися то до одного табору, то до другого. Еманацією тієї безпартійної пошести, її передовим репрезентантом є б. посол С. Підгірський. Старий ес-еф, перший з послів приступив був до трудової партії. Не лише сам приступив, але й інших заохочував. Опісля причалив до „фашистівської" Української Партії Нац. Роботи (загравістів). І не лише причалив, але й обняв в ній як голова керуюче становище. Після обєднання загравістів з трудовою партією в УНДО-ня, Підгірський пришпилив собі латку безпартійности, схиляючись до Сель-Союзу, а опісля до Сель-Роба, з яким кооперував у тісному порозумінні. Зреформовані під знаком пятираменної зорі, серпа і молота сель-роби довго возилися з Підгірським у надії, що він найдеться в їх рядах. І справді все складалося якнайкраще. Підгірський засвоїв уже відповідну фразеольогію, виповів війну фашизмові, свойому вчорашньому ідолові, і почав голосити похід „робітниче-селянського Сходу" проти „гнилого буржуазного Заходу". Треба було зробити тільки останній крок. І того кроку С. Підгірський не зробив. Поліційна ревізія, переведена у нього у Варшаві, мала рішаючий вплив на дальше „формування" його світогляду і вибір тактики. Розпоряджаючи широким діяпазоном „безпартійности" С. Підгірський раптом перекинувся з „безпартійної лівиці" на „безпартійну правицю". Бажаючи й дальше репрезентувати українські маси в польському соймі, С. Підгірський не зберіг чистоти і самостійности своєї „безпартійности", а приєднався до радикального табору. Саме перед кількома днями на спілку з „безпартійцем" Власовським підписав він виборчий пакт з радикалами. Від порога сель-робів до порога радикалів це шлях не малий. Від „робітниче-селянського Сходу" до його найзавзятіших противників це крок просто епохальний.

Підписавши пакт з радикалами, С. Підгірський кандидує з Ковельщини, а його „співпартійник" Власовський з луцької округи.

На особі і метаморфозах С. Підгірського, який в початках своєї парляментарної діяльности подавав великі надії, має нагоду наше молоде покоління вчитися простолінійности і твердости переконань.

Ну, чи не покотигорошок?

Коня кують...

Серед повені партій і груп, що зірвалися до лету підчас виборчої доби, штигулькають і упепівські годованці, затроюючи політичне повітря „пряжею своїх почувань і квітами своїх думок". Упепівські годованці, громадянсько санкціоновані ес-деками і радикалами, мають тільки одно завдання: всіми способами і засобами оплюгавити Українське Національно-Демократичне Обєднання. Сель-робівські і комуністичні органи не жаліють від часу до часу твердих штовханців упепівським годованцям, але ті мовчать, ще й привітно усміхаються. Бо й якже наймитові гніватися на свого пана? Але за те упепісти зганяють всю свою злість на УНДО-ні, а це тимбільше, що тим чином виконують ревно ще й доручене їм завдання.

А всеж таки це незавидне положення не відбирає їм фантазії. Хто хоче переконатися про їх буйність, нехай візьме до рук яке-небудь число „Ради" чи іншої „Праці". Увеселення ради запродукуємо нашим читачам хочби такий зразок упепівської фантазії. В статті „Виборча ситуація на західних українських землях" („Рада" ч. 11. з 29. січня 1928) читаємо такий есенціональний уступ:

„Хід виборчої акції вказує, що **найбільші шанси серед українських виборців має листа Української Партії Праці,** бо широкі селянські українські маси відносяться з правдивим довірям тільки до цієї партії, яка є безкомпромісовою і широнаціональною".

Дай, Боже, жартувати на здоровля, або — як каже Номис — „добре дуріти, як приступає". Але помилявся би той, хто думав би, що в тих мегальоманських жартах, що в тій дурійці нема премедитації. О, ні — упепівські годованці то старі хитруни. Вибори виборами, шанси шансами, а тією патьомкініядою таки можна збільшити подачки хоч на час виборів. І тому то, як коня кують, жаба ногу наставляє.

З кацапської трупарні.

В завзятий бій з УНДО-нями вступають не лише радикали, сель-роби, комуністи, хлібоїди всіх мастей, „безпартійні", всі польські партії від найправіших до найлівіших, всі польські чинники, але — зовсім зрозуміло — і кацапські могікани. Та партійно і національно ріжношерстна, соціяльно розбіжна, політично ріжноманітна бригада, що стоїть своїм боєвим фронтом проти УНДО-ня одержала допомогу в „роті" кацапських недобитків. Виборчий час електризує. Чиж диво, що зелектризував він і кацапських трупів, уже давно відставлених до політичної трупарні. Електричний ток, пущений польськими адміністраційними чинниками, звів зі смертельного ложа стару, безпринципну, безхарактерну і нікчемну кацапщину, щоби її поставити в боєві ряди проти УНДО. Ніхто кацапам не страшний, ніхто не дає їм спокійно заснути вічним сном, тільки „злої памяти(?!) українське УНДО". А УНДО — то синонім України. І тому вони, ті Герострати й Іскаріоти, торощать Україну.

„Наші села — пише „Русскій Голосъ" — уже підчас войни добре пізнали вовка в овечій шкірі. Нині і сліпому стало видно, що украіна (мале „у") — се дурман і туман, навіяний на русскій простор польским і німецко-австрійским вітром. Того нікто не може заперечити, бо так оно було майже от 1848 року до 1914 року, коли украіна всеціло пішла на услуги німцям, і тепер она постоянно держит одну руку з ними".

Заворушилися кацапські „добровольческіе отряди", вийшли зі своїх нор і відважилися навіть на села показатися. А тепер хваляться, що в їх ряди вступають селяни навіть в таких селах, де „до войни по причині украінского фанатизма і шовінізма русскій чоловік не смів признатися до свого рідного історичного імени. В сфанатизованих украінцями селах украіна переїлася і селянам надоїла до живих печінок і ідеал Руси чим раз яснійше присвічує їм після довголітного тумана".

Радіють зелектризовані кацапські трупи, що „украіна переїлася", але таки видають фонетикою хуліганськo-чорносотенний органчик „Земля і Воля", де з примусу користуються словами: „Украіна" й „украінський".

Кацапська самохвальба нам не страшна. Та всетаки вони своєю нікчемною роботою можуть збаламутити деякі менше освідомлені села і спричинити втрату одного-двох українських мандатів у користь поляків. Наші організації махнули вже рукою на кацапщину. Треба слідкувати за трійливою акцією кацапщини і там, де з огляду на слабку свідомість наростала би небезпека кацапської рецидиви, треба її з корінем виривати.

На виборчому фронті.

ПЕРЕДВИБОРЧИЙ ПДГОТОВЧИЙ РУХ У КРАЮ.

ОКРУГ 48. (ПЕРЕМИШЛЬ).

Сяніччина.

В Сяніччині почалася сильна виборча боротьба. Проти Українського Нац.-Дем. Обєднання йдуть з одного боку сельроб, а з другого кацапи. Москвофіли порозумілися з хлібоїдами й на тій підставі хлібоїди не ставлять вже тут свойого кандидата. В середу 25. І. ц. р. влаштували москвофіли віче в Сяноці, яке їм наші селяни розбили. Дальше дуже поважним противником є санатори з предсідником тутешнього Вид. Повітового радником Августинським, як кандидатом на посла. Вони мають „вплив" на війтів при помочі повітового люстратора Коциловського, а з другої сторони при помочі сильної агітації хмари агітаторів та великих грошевих сум стараються опанувати наші села. Тій усій напруженій ворожій акції сельроба, кацапів, та санаторів протиставить з успіхом свою працю повітовий Комітет Українського Нац.-Дем. Обєднання.

ВИБОРЧИЙ ОКРУГ 49. (САМБІР).

Самбірщина.

Дня 8. січня відбулося віче в **Білині Вел.** Віче відкрив о. Юліян Татомир. До президії віча вибрано гром. М. Білинського і інж. Погорецького, як секретаря. Реферували: студ. Антін Луцький про політичне положення, студ. Осип Павликовський пояснив виборчий закон і о. Ю. Татомир про станову організацію хліборобських мас та про вагу наближаючихся виборів. В дискусії забирали голос: студ. Літинський, гром. Луцький Петро, о. Погорецький і ін. Студ. Літинський, який намагався розбити віче довжезною а недоладною промовою, одержав належну відправу і висміяний присутніми, опустив вічевий льокаль. Присутні заявилися за обєднанням під прапором УНДО і вибрали місцевий виборчий комітет.

Дня 9. січня відбулося величаве віче в **Горішнім Дорожові.** Реферував о. Ю. Татомир про визвольну боротьбу українського народу та вказував на конечну потребу станової і політичної організації наших хліборобських мас. З черги пояснив виборчий закон студ. Осип Павликовський та візвав присутних, щоби зорганізовані протиставилися злочинній акції сельробівців і унеївців. В дискусії забирало голос богато бесідників. Молодий громадянин Проць в рітевій промові зобразив більшовицький рай, виказуючи великий бесідницький хист. Замітна була промова гром. Бейби, який [illegible] до обєднання під прапором УНДО.

Дня 15. січня відбулося велике віче в **Долішнім Дорожові.** Маси народу заповнили весь льокаль місцевої читальні і ціле подвіря. Віче відкрив голова Повітового Комітету УНДО, гром. Тарнавський Іларій, господар з Бикова. По виборі президії реферував о. Ю. Татомир про політичне положення і вагу наближаючихся виборів. В оживленій дискусії забирали голос гром. Заяць, студ. Антін Луцький, молодий робітник з Береж

лпа, студ. Туранський з Дорожова, і гром. Летничин з Дорожова. На заклик о. Ю. Татомира за УНДО-вим заявилися подавляюча більшість присутніх, за сельробами 4 голоси, за радикалами 15—17 голосів. Присутні члени Соціял.-Радикальної партії домагалися, щоби з огляду на вагу хвилі УСРП обєдналася з УНДО-вим. За цею резолюцією піднеслася хмара рук — проти ніхто, за сельробами і унсівцями помимо трикратного запиту о. Ю. Татомира не піднеслася вже ані одна рука. По виборі виборчого Комітету з гром. Летничином на чолі, присутні в больорім настрою розійшлися.

Дня 12. січня відбулася нарада делегатів усіх сіл самбірського повіту, в домівці Т-ва „Бесіда" в Самборі. Нараду відкрив о. І. Кузьмик, голова Пов. Народнього Комітету УНДО. До пропозиції покликано гром. Гіл. Тарнавського з Бикова, яко голову, о. Беня з Бабини як секретаря. Реферат про політичне положення і вагу наближаючихся виборів виголосив о. Юліян Татомир з Луки. В часі дискусії зголосився до слова Дм. Фугала з Берегів, відомий агітатор сельробівців. Присутні спокійно вислухали його демагогічної промови і по відправі, яку йому дав о. Ю. Татомир виключили його з наради. Зразу Дм. Фугала і кількох його однодумців, які незамітно втиснулися поміж делегатів сіл, счинили дикий крик, однак присутні дали так рішучу та грізну поставу, що на заклик предсідника наради п. Тарнавського опустили салю нарад. В дальшій дискусії забирали голос пп. Андрушко Мих. зі Ступниці, Пласкач Вол. з Бережниці, Геча Степ. з Торфинович, Лучків Іван з Дорожова, студ. Павликовський Осип з Луки, о. Петик Іван і ін. Вибрано комісію-матку, яка предложила лісту кандидатів до Повітового Комітету УНДО в Самборі. По довшій дискусії вибрано новий Повітовий Комітет з гром. Тарнавським Гілярієм з Бикова на чолі. Рішено негайно потворити місцеві сільські виборчі комітети і безоглядно поборюючи унсівців і сельробівців, витворити одноцільний фронт під проводом Центрального Комітету УНДО у Львові.

На днях появилася в „Раді" допись, що дня 23-го січня ц. р. відбулася в Самборі в домівці Української Бесіди довірочна нарада УПП, на якій явилися щонайсвідоміші громадяни Самбірщини та що ундівці перервали нараду, однак учасники зійшлися в іншім льокали (де?) і нараду докінчили. Стверджуємо що це все є безличною брехнею. На ділі було ось так: На день 23. І. ц. р. скликали д-р Секела з Перемишля і д-р Кук зі Самбора довірочну нараду УПП в Самборі. Д-р Секела явився точно в год. 12.30 на зовсім пустій салі Української Бесіди. За яких 15 хвилин прислав д-р Кук одного свойого клієнта, який сам не знав чого його тут посилають, відтак явилася одна жінка з кошиком у руках і ще один клієнт — разом троє. В бічних кімнатах Т-ва Бесіда зійшлося кількох наших старших громадян і студентів. Вони ввійшли на салю і зажадали від д-ра Секели, щоби отворив збори. Д-р Секела відмовився і тоді на внесення о. Татомира присутні вибрали президію: гром. Тарнавського і студ. Туринського. Президія уділила голосу о. Татомирові, який напятнував д-ра Секелу та інших за їх „діяльність", як людей, що до останнього часу не брали ніякої активної участи в громадськім житті і аж у часі виборів почули в собі приплив енергії і стали кирити. При перших словах д-р Секела серед окликів обурення опустив поспішно салю. Д-р Кук залишився і присутні висловили йому своє співчуття. Д-р Кук прилюдно заявив, що він сам нічому не винен, лиш був настільки неосторожний, що послухав д-ра Секелу.

Рудеччина.

В Хишевичах, рудецького повіту відбулося дня 15. січня ц. р. сельробівське віче, де реферував кандидат в посли Голіян, ст. філ. з Шоломиничч. Одначе місцеві громадяни побачивши до чого він змірає, не дали йому говорити. В дискусії забрали слово Іван Савицький і Олекса Шуман, які здемаскували кирилю інтернаціоналістичних ревуців, а до того постава зібраних була така, що нещасний кандидат мусів під охороною поліції і під градом снігових бомб мерщій утікати із села.

Передвиборче віче в Чесанові.

Дня 17. січня ц. р. відбулося велике передвиборче віче УНДО в Чесанові. Гарну простору салю Нар. Дому, галерію, сцену, сусідні кімнати, сходи, залягли непроглядні ряди селян, робітників та інтелігенції. Присутніх було понад 1000 осіб. В год. 2-ій зачинаються наради. До президії входять о. Савчин, Кость Гордій, студ. Ждан. Делегат Центрального Комітету з УНДО зі Львова Корчинський Іван виголосив довгий дво і півгодинний реферат, в якому представив важке політичне положення села, вказав на вагу політ. народ. організації та представив зібраним цю страшну роботу, яку ведуть в Чесанівщині пани з УНС-а і Сель-робу, що за юдин гріш продають душу українського народу. Довгі, довго-невмовкаючі оплески, що все зривалися наново, давали доказ політ. зрілости в Чесанівщині та виявили, що селяни розуміють вагу політичної народньої партії, якою є УНДО. В дискусії забирає голос представник Сель-робу Мудрецький, що з добре зорганізованою боївкою прийшов розбити віче. Та селяни пізналися вже на кириличцькій роботі Сель-робу. Крикам вічевиків: „Проч з Сельробом, за двері з ним, проч з запроданцями і хрунями!" — немає кінця. Селяни кидаються в сторону Мудрецького, викидають його, готово було прийти до гіршого. Забирає голос делегат. В салі мовчанка, делегат просить, щоби Мудрецького лишили на салі. П. Мудрецький відпрошується, прирікає „поправу". Вкінці присутні вічевики даються переконати делегатові і представник Сель-робу остає на салі. Делегат говорить дальше. Всі з захопленням слухають. І знову буря оплесків і окликів: „Хай живе УНДО, слава УНДО-ві, хай живе Центральний Комітет, хай живе делегат!" Забирає голос голова Повіт. Нар. Ком. д-р Мудрецький, що в дуже гарних словах взиває всіх до однопільного фронту, до єднання під стягом УНДО. В год. 6-тій короткою промовою замикає о. Савчин віче. З національним гимном на устах розходяться вічевики домів. Віче в Чесанові дало доказ, що селяни не підуть на вудку Сель-роба, УНС-а чи Бриля та що всім їм дадуть добру відправу. Такого імпозантного віча, такого одушевлення, такої однозгідности рідко де стрінеться. Вічевики нерадо розходилися домів, бо були би дуже охочо лишилися ще на вічу. Слід підчеркнути працю Повітових Комітетів як також Пов. Нар. Канцелярії в Любачеві, де під проводом студ. прав Кульчицького працює студентство й улаштовує обїздки ...ті. Чесанів дає доказ, що може зробити добра орaнізація.

Хирівщина.

Дня 11. І. ц. р. відбулося передвиборче зібрання УНДОбєднання в селі Поляні к. Хирова. Реферував делегат Пов. Комітету УНДО п. Липецький. Збори закінчилися заявою присутніх, що будуть голосувати на національну лісту УНДО.

В неділю 22-го січня ц. р. в просторій салі читальні „Просвіти" відбулося у нас передвиборче віче, на яке явилися чисельно місцеві міщани та селяни з доокличних сіл. Замітна була участь українського жіноцтва. Віче відкрив голова Пов. Нар. Комітету п. Липецький Франц, після чого вибрано президію в особах: гром. Стиранки Миколи з Сушиці Малої — як предсідника, Мазура Івана з Посади Хирівської і Коропея Осипа студ. прав — секретарем. З черги уділив предсідник голосу делегатові Центрального Комітету Обєднання гром. Ерстенюкові Дмитрові зі Львова, який в приступний спосіб пояснив виборчу ординацію та підчеркнув, що тільки під Українського Національно-Демократичного Обєднання українські народні маси побідять при виборчій урні. На вічу явився радикальний „діяч" Коберський Остап, який мимо того, що референт не атакував радикальної партії, накинувся на програму та „буржуазну інтелігенцію", яка служить інтересам ворогів українського народу. Плів нісенітниці про соціялістичний рай, але стрінувся з великим обуренням патріотичної публики, котра докладно розібралася до чого ведуть соціялістичні теорії, проповідувані радикальними „лубами". Його товариш Лишишин плів ще більше смалені „луби" перед зібраними вічевиками так, що вкінці присутним не стало терпцю і вони заставили його зійти з трибуни. Належну відправу обидвом радикальним соціялістам дав референт, який виказав та історично доказав, що соціялістичні кличі підсичували серед українського народу його вороги, бо це вони вносили в його ряди розбиття та служили інтересам ворогів українського народу. Вкінці зібрані на вічу ухвалили отсі резолюції: Українські громадяни і громадянки зібрані на вічу Українського Нац.-Дем. Обєднання в Хирові, висказують повне довіря Проводові партії Українського Нац.-Дем. Обєднання; 2) Взивають весь український народ під Польщею піти при виборах до сойму та сенату солідарно під прапором одинокої на наших землях національної партії Українського Нац.-Дем. Обєднання; 3) Пятнують всі злісні партії та всіх кириличників, які ширять серед нашого народу деморалізацію та розбивають одноцілий національний фронт. Слід підчеркнути, що на вічу було понад 300 громадян. Віче покінчено відспіванням національного гимну.

ВИБОРЧИЙ ОКРУГ 52. (СТРИЙ).

Велике віче в Калуші.

Зі скорістю блискавки облетіла села Калущини вістка, що д-р Іван Куровець, довголітний організатор повіту згодився на поставлення його кандидатури і що він приїжджає 20. січня 20. січня п. р. на віче до Калуша. Салю „Народнього Дому" виповнило півтора тисячі квіту селянства Калущини. Ввійшов д-р **Куровець** в товаристві інших кандидатів на послів стрийського округа. Невмовкаючі оплески і оклики „нехай живе д-р Куровець". Хто бачив отсе захоплення, з яким селянство Калущини витало свойого заслуженого організатора, мусів ствердити: наш народ вміє цінити своїх діячів. Віче отворив голова Пов. Нар. Комітету д-р Іван Сохацький. До президії вибрано: ред. С. Струтинського (голова) та селянина кооператора з Завою Мих. Ількова, заст. голови. Секретарював о. ... з Войниливщини. Перший забрав слово д-р І. Куровець. Знова буря оплесків. Д-р Куровець говорив до глибини душі зворушеним голосом. Не одному зі слухачів селян заблисла сльоза в очах на згадку спільних трудів під проводом того заслуженого громадянина. Не одну виборчу кампанію проводили під його вмілою рукою. І завсіди виходили побідно. Тому і розуміли зворушення свойого старого вожда. Дальше промовляли по черзі: Остап Луцький (представник Стрийщини), д-р Іван Блажкевич (представник Дрогобиччини), М. Максимович (представник робітництва бориславського басейну). Їхніх промов вислухали зібрані з великою увагою. Засіяли очі вогнем завзяття, коли О. Луцький згадав героїчні подвиги Галицької Армії та незломну постанову молодого покоління Галицької Землі будувати майбутнє нації власними силами, постанову, яка на кооперативному і просвітянському полі дала так гарні успіхи. Дискусія тривала коротенько. Зібрані одноголосно ухвалили резолюцію, поставлену Юрком Ганджаровським з Войнилова, в якій висловили повне довіря Центральному Комітетові Українського Нац.-Дем. Обєднання, признання за добір кандидатів на послів стрийського округа і постанову розвести акцію в повіті, щоби всі голоси впали на національну лісту. В кінцевій промові ред. Струтинський згадує світлу побіду селянства Калущини підчас останніх виборів до галицького сойму, висловлює тверду віру, що Калущина піде своїм традиційним шляхом національної єдности і карности. Зі співом „Ще не вмерла" і „Не пора" вийшли вічевики з салі „Народнього Дому". „Не пять, а десять миль йшли би ми на таке віче" — гуторили собі селяни з гірських сіл повіту.

Віче і довірочна нарада УНДО-ия в Турці.

На день 20. січня ц. р. скликав Повітовий Народній Комітет в Турці передвиборче віче. Коли в 12. год. о. І. Федевич відкрив віче і запропонував 600 присутнім вибрати президію в складі о. Г. Мороза з Борині, М. Яворського-Косачевича з Турки, М. Сопича з Вовчого і д-ра Д. Марціва зі Соколик, счинило 30 сельробівських і унсівських „юношів" пекольний рев. Якжеж присутні селяни і міщани заявилися за згаданою президією, авантурники під проводом відомого в Турці політичного хамелеона Іванка Яворського Мартича і унсівського попихача Владзя Білинського Слотило, підняли знова бучу і жадали, аби провідником віча став комуністичний тартаковий робітник Клімко Кузьмин. Вічевики спротивилися рішучо, аби такий осібник, що спроневірив гроші зокольдовані на „Рідн... ...олу", проводив на вічу і просили кандидата на соймового посла п. Д. Великановича виголосити реферат; однак згадана жидівсько-польсько-кацапська зграя дикими окликами і стуками не допустила референта до слова. Тоді комісар староства О. Дуркот розвязав віче, а поліція опорожнила салю і реальність „Просвіти", на якій зібралися численні вічевики. В годині 2. відбулася в цій самій салі **довірочна нарада**, на якій зібралося 500 учасників. Провід спочивав в руках голови ПНК д-ра М. Кондрата, який покликав на секретаря наради о. І. Крису з Ісаїв і в ярких словах напятнував хуліганську тактику інтернаціональної шайки. Реферат про значіння соймових виборів виголосив п. Д. Великанович. В дискусії забирали голос О. Стець і А. Ільницький з Турки. Коли ж всі присутні ентузіястично заявилися за УНДО і одноголосно осудили руїнницьке поведення жмінки недоварених політиканів, подякував д-р М. Кондрат присутним за те, що не зражувалися грозьбами поліції, яка після розвязаного віча не хотіла нікого допустити до салі „Просвіти" як також підлими поголосками сельробівської бражі, яка страшила селян і міщан, що за участь в нараді будуть карані 2 золотовими гривнами — візвав присутніх до праці в рамах УНДО і замкнув нараду, яка недвозначно доказала політичну виробленість наших мас. В годині 4.30 розійшлися одушевлені учасники, серед яких були селяни з далеких сіл як Липе, Хащів, Ільник, Яблінка, Шандровець і т. д., з піснею „Ще не вмерла" на устах домів. Зауважити треба, що розярення селян і міщан на сельробівсько-унсівську групу було так велике, що лиш завдяки незвичайним зусиллям провідників-інтелігентів не дійшло до проливу крови.

ОКРУГ 53. (СТАНИСЛАВІВ).

Городенщина.

Дня 8-го січня ц. р. відбулося з рамени УНДО-ия передвиборче віче в Городенці. Реферували д-р Матейків і д-р Окуневський. Після оживленої дискусії ухвалено резолюції за одноцільним національним фронтом. Такі самі резолюції приняло віче в селі Серафинцях, де промовляв м. ін. кандидат УСРП д-р Лев Бачинський. Дальші віча відбулися в селах Стрільче, Потічиска, Чернятин, а окрім цього довірочні наради по усіх „Кутах" Городенки.

ВИБ. ОКРУГ 54. (ТЕРНОПІЛЬ)

Підгаєччина.

Дня 15-го ц. м. відбулося в Богатківцях велике передвиборче віче в якому взяло участь понад 2.000 селян з сусідних сіл. На віче приїхав кандидат на посла п. Олекса Яворський, який виголосив реферат про наше політичне положення і взивав селянство, щоб воно пішло в часі виборів одною збитою лавою за Українським Нац.-Дем. Обєднанням. Серед великого підйому селянство приняло гучними оплесками промову п. Яворського. На вічу явилися також сельробівці, але супроти гострої постави селян вони не могли нічого зробити. Віче ухвалило резолюції, в яких заявляються всі учасники віча за Українським Нац.-Дем. Обєднанням і постановляють віддати свої голоси на його лисьту.

ОКРУГ 55. (ЗОЛОЧІВ).

Досі відбулися в золочівськім окрузі передвиборчі віча УНДО-ия в слідуючих місцевостях:

у Камінеччині:

Дня 14. І. ц. р. в Добротворі; дня 15. І. ц. р. в Сільці; дня 15. І. ц. р. на Браташах;

у Радехівщині:

Дня 17. І. ц. р. в Немилові; дня 17. І. ц. р. в Хмільні; дня 19. І. ц. р. в Сушні; дня 20. І. ц. р. відбулося велике повітове віче в **Камінці Стр.**, в якому взяв участь кандидат на посла селянин Олекса Вислоцький.

Рогатинщина.

Дня 23-го січня ц. р. відбулося передвиборче віче УНДО-ия в селі Потоці (осідок пов. голови радикальної партії Гр. Гринишина). Вічем проводив о. Телішук. Реферував дир. Поритко. Присутні около 200 людей постановили йти до виборчої урни одноцілим фронтом і голосувати на лісту Українського Нац.-Дем. Обєднання. Дня 22. І. ц. р. відбулося передвиборче віче в Мартинові Новім. Проводив Грицько-Мупак. Реферували дир. Кузик і студ. Яськів. Присутні біля 180 людей заявилися за партією УНДО. Дня 24. І. ц. р. відбулося передвиборче віче в Залужу під Рогатином. Проводив о. Ст. Городецький, секретарював студ. Ст. Хариш. Реферували делегат Ц. К. УНДО зі Львова п. Вигнанська і дир. Поритко. Присутні около 200 людей ухвалили голосувати на лісту Українського Нац.-Дем. Обєднання.

Бережанщина.

В середу дня 25-го січня ц. р. відбулася в Гиновичах у читальні „Просвіта" передвиборча нарада для цеї громади під проводом господарів Стефана Мрочка, Романа Глушка і Василя Воха. Реферат політичний і виборчий виголосив гром. Володимир Целевич. Він обговорив програму партії. В дискусії забирали голос Іван Королишин, Роман Глушко, Михайло Штепований та о. дек. Заве... ...пояснення і відповіди на запити давав референт. Наприкінці зібрані громадяни в числі поверх 100 осіб ухвалили довіря проводові Українського Нац.-Дем. Обєднання та рішили голосувати при виборах до сойму і сенату за лісту Обєднання ч. 18. — В четвер дня 26-го січня ц. р. відбулося на подвірю п. Ф. Кузика велике виборче віче в Нер...бові. Нараду отворив коротком промовою голова Пов. Нар. Комітету дир. Іван Петрицький. До президії покликано ... Ф. Бакович о. Гнат... на предсідника

п. В. Хамару як його заступника і п. В. Кондрата як секретаря. Реферат політично-виборчий виголосив гром. В. Целевич, представляючи вагу теперішніх виборів, програму Нац. Обєднання і завдання тих кандидатів, яких воно ставить. В дискусії забрав голос п. Михайло Драбик з Нараєва, член партії „Праці". Він був непідготований до своєї ролі розбивання національного фронту та обороння д-ра Західного, бо оперував самими фразами і відорваними реченнями, яких ніхто не розумів. Громадяни Вербова не хотіли його слухати та підіймали його на глум і лише на вазвя В. Целевича дали йому докінчити його теревені. З черги забрав голос п. С. Вевка, завзиваючи до єдности та послуху вибраному виборчому місцевому Комітетові. Належну відправу Драбикови дав секр. В. Целевич. Годиться зазначити, що член партії „Праці" п. М. Драбик прибув на віче до Вербова в товаристві коменданта постерунку поліції в Нараєві Машкова, якого добре памятають громадяни Потутор, Рибник і ін. Це зрештою не новина. Видно, всі постерунки в бережанському повіті дістали доручення підтримувати партію „Праці", бо і в Біщу постерунок поліції намовляв людей голосувати на д-ра Західного. Замітне, що на вічу в Рибниках, пов. Бережани дня 14. І. ц. р. говорив кандидат на посла з УПП Замошак між іншим таке: „Прийдуть до вас ті зпід синьо-жовтої шмати та будуть вчити вас розуму.." і накидався на українську інтелігенцію. Це дуже характеристичне для агітаційних засобів партії „Праці".

Золочівщина.

Щоби виснити селянам ближче, які засади сель-робів та чого вони виступають, скликано в тій ціли на Новий Рік, якраз день перед сельробівським вічем у Кутах довірочну нараду. На нараді явилося понад 100 селян. Нараду відкрив промовою о. В. Цебринський. В промові вияснив перш за все причини скликання наради. Відтак вказав на вороже відношення сельробів до нашої Церкви та нації. З черги приступлено до докладного засованя програми Українського Нац.-Дем. Обєднання, по чім вибрано виборчий комітет. Після вибору комітету зголосився до дискусії місцевий селянин М. Мельник. Він звернувся до селян та виступив проти кириників зпід червоного прапору інтернаціоналу. В промові розкрив перед слухачами жахливі картини більшовицького „раю" на Україні, яких був сам наочним свідком. Відтак вказав на величанські жертви українського народу в визвольній боротьбі та візвав усіх, щоби памятаючи ті геройські жертви не ломили свойого національного фронту та пішли до виборів під жовто-блакитним стягом. На [...]чено довірочну нараду.

Передвиборчі віча і збори.

ОКРУГ 52. (СТРИЙ).

Войнилівщина і Калущина!

В неділю дня 5-го лютого ц. р. в год. 4-ій попол. відбудеться велике передвиборче віче в Войнилові. Реферують кандидати на послів д-р Іван Куровець зі Львова і дир. Остап Луцький зі Стрия

ОКРУГ 51. (ЛЬВІВ).

Сокальщина!

Дня 11-го лютого ц. р. в год. 12-ій в пол. велике передвиборче віче в Сокалі, в салі Народнього Дому. Реферують: кандидат за посла сел. п. Володимир Кохан з Тудоркович і делегат ЦК. УНДО п. Корчинський Іван.

ОКРУГ 54. (ТЕРНОПІЛЬ).

Теребовельщина!

Передвиборчі віча:

1-го лютого ц. р. Будзанів.
2-го „ „ Вербовець год. 10 ран.
2-го „ „ Ласківці год. 1. попол.
4-го „ „ Дарахів.
5-го „ „ Вишнівка — (Хмелівка) (коло церкви).
8-го „ „ Ганщава.

ЧИ КОМУНІСТИЧНІ ЛІСТИ БУДУТЬ УНЕВАЖНЕНІ.

Варшава, 30. лютого 1928.

Завтра відбудеться засідання держ. виб. комісії, яка має рішити долю комун. лістн 15 і 16 себто ППС-лівиці. Спеціяльні урядовці комісії у Варшаві й на провінції ствердили, що богато підписів повторяється двічі а то й тричі, а інші мають ряд недомагань. На комун. лісті до сенату стверджено 300 підписів виборців, що ще не скінчили 30 р. життя. Але треба зазначити, що комуністи, рахуючися з можливістю уневажнення їх лісти, замісць 500 підписів зібрали більше як 4.000, тож можливо, що після уневажнення якогось числа підписів лишиться ще вимагана скількість підписів.

ЛИТОВСЬКО-НІМЕЦЬКИЙ ПАКТ.

Берлін, 30. січня 1928.

Часописи подають, що арбітражний німецько-литовський пакт підкреслює приязні взаємини між обома державами та зазначує, що всі спори між ними має полагоджувати розємний суд. Кажуть, що заключено також тайну конвенцію в справі лит.-польських взаємин згідно з нім. бажаннями та що Німеччина приобіцяла піддержувати Литву.

ТРОЦЬКИЙ НА ЗАСЛАННІ.

Берлін, 30. січня 1928.

Троцький приїхав уже на місце заслання до Верного. Контрольором урядових чинностей Троцького є делегований бувш. урядовець паркомісаріяту закорд. справ Кістер, син діяча передреволюційної доби і сенатора. Кожда чинність Троцького мусить дістати попередню апробату Кістера.

ЗЕМЛЕТРУС У НІМЕЧЧИНІ.

Варшава, 30. січня 1928.

Землетрус навістив горішню Баденію, місцевости Сарбрікен, Кандари, Лєрах, Донавешінген і спричинив значні шкоди в прив. і держ. будинках. Аж до швайц. Базилеї відчуто два сильні потрясення і підземний грім. Геольоги кажуть, що це пересуваються величезні верстви у нутрі землі.

НОВИНКИ.

— Свято просфори для ремісничої молоді. В неділю 28. січня точно в 4-ій год. пополудні почалося в домівці українського „Пласту" свято просфори, яке уряжила львівська „Зоря" для ремісничої молоді, згуртованої при ній в окремій секції. Акту посвячення просфори доконав о. митрополит Андрей Шептицький, що обняв протекторат над секцією молоді при ремісничому Т-ві „Зоря". В святі взяли участь представники всіх наших центральних культурно-освітніх установ, а вся домівка Пласту була набита молодими адептами ремесла. о. Митрополит промовив до зібраної молоді, візвав її до організації та праці та поклав їй на серце великий обовязок не тільки стояти на сторожі нашого стану посідання у Львові, але й своєю працею та солідністю досягати чимраз більших успіхів на тому полі. Від Т-ва „Зоря" дякував о. митрополитові за обняття протекторату над секцією молоді теперішній голова Т-ва п. Гевак. Від самої молоді промовляв дуже гарно та щиро слюсарський ученик Степчишин. Далі промовляли з черги радн. Ілля Кокоруда від „Рідної Школи", представник Головної Пластової Команди та інші. В міжчасі грала зовсім поправно коляди орхестра „Зорі", зложена зі самих молодих адептів нашого ремесла. Свято зробило на всіх учасників дуже глибоке і незатерте враження.

— Ревізія у кандидата на посла УНДО Перед кількома днями перевела польська поліція вдруге докладну ревізію в помешканні кандидата на посла з рамени УНД-Обєднання, селянина п. Олександра Вислоцького в Лешневі. Ревізія відбулася в неприсутності п. Вислоцького, який був тоді якраз на вічу в Задвірю. Поліція перетрусила ціле помешкання, сінники, ліжка, перечитала всю переписку і поробила записки. Слід зазначити, що кілька днів передтим поліція в Лешневі арештувала візника п. Вислоцького. Постерунковий Овсінський випитував його про діяльність п. Вислоцького, а коли той сказав, що нічого не знає, ударив його по лици і сказав: „Ти такі сам гайдамака, як Вислоцкі".

— Арештування відпоручника УНДО. Дня 26-го січня ц. р. відбувалася з рамені УНДОбєднання довірочна нарада в селі Пилах, жовківського повіту. На нараду приїхав відпоручник УНДОбєднання Михайло Карпинець. Хруні-уписти, яких в кожному селі мусить кількох знайтися, дали притьмом знати до поліції, яка появилася на салі в асисті громадського писаря Крущика, головного хлібоїда і кільканацятьох йому подібних людців з хрунівського табору Душенчука. Після виліґітимування відпоручника п. Карпинця, командант поліції арештував його і заявив, що мусить відставити його до староства у Жовкві.

— Комірне в лютім не буде змінене, себто в ньому обовязує 6 проц. січнева підвишка. Хіба... що до нього долучуть ще у Львові додаток за сміття.

— Влом у „Дністрі". Дістаємо такого листа: Відносно нотатки „Влом в „Дністрі" поміщеної в числі 22 з 31. І. Вашого цін. часопису, з якої кінцевої замітки можна би набрати переконання, що Дирекція „Дністра" не виявила потрібної осторожности в перехованню готівки, дарма, що пізніше відкликаним попередженням поліції була повідомлена про майбутній влом, пояснюємо, що в дні перед вломом находилася в касах „Дністра" готівка до 60,000 зол. і що дирекція не вважаючи на відкликане поліцією попередження, зберегла цю готівку в безпечнім місци, а в касах, до яких доконано влому лишилася тільки підручна готівка, частинно в сріблі, а переважно в ніклю. Через це шкода, яку понесло Товариство через влом є майже нічка, поминаючи те, що сама готівка, як і каси, були обезпечені від влому. Позатим з поручення Дирекції перед критичною ночію оглянено після зачинення брами від камениці усі бюра і переглянули цілу каменицю. Колиж усе таки, в невідомий дотепер спосіб, вломники дісталися до бюр Товариства, то за це не можна докоряти браком обережности Дирекції Товариства, а хіба поліції, яка всупереч власного попередження і не вважаючи на 6-кратну інвіґіляцію бюр Товариства критичної ночі не вміла зловити вломників ані перешкодити вломові. — Дирекція Товариства взаімних обезпечень „ДНІСТЕР".

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

ВІДПИС.

Ревізийний Союз Українських Кооператив.

Звіт з провірки переведеної в Українськім Центральнім Комітеті Допомоги Жертвам Повіні дня 23. січня 1928 р.

На поручення Дирекції Ревізійного Союза Українських Кооператив підписаний ревізор перевів в дни 23. січня 1028 провірку рахунків, як також конт Комітету і ствердив:

1) Конто долярове на книжочці 8166 має в приходах дол. 16.865·00, в розходах дол. 3.371·78, так, що сальдо з днем 31. грудня 1927 виносить 13.5?3·22 дол.

2) Конто золотове на книжочці 8165 виказує сальдо з тим днем 23670·69 зол. Приходи на це конто взносили зол. 46.977·42. Ріжниця в приходах найдених підписаним а виказаним в рахунковім звіті Комітету в „Ділі" ч. 16. з дня 24. січня 1928 у висоті 46.801·42 зол. виносить зол. 176. — Ріжниця ця повстала через те, що Центробанк виказав Комітетові тільки сальдо рахунку з днем 31. XII., а кромі цего подав видатки на допомогу пороблені ним на поручення Комітету, за те не подав видатків на адміністрацію, які виносили 176 зол.

3) Поза впливами на золотове конто мав Комітет впливів безпосередних тільки на 334·57 зол., які то гроші вплинули до підручної каси і були з неї розходовані. Підручна каса побрала на видатки з конта в Центробанку зол. 3.050·00 так, що всіх приходів до підручної каси було 3.384·57 зол. з того розходовано 2,815·75 зол. на дрібні допомоги і на адміністраційні видатки. Сальдо підручної каси з днем 31. грудня виносило зол. 568·75 з якої то суми найдено в касі готівкою 442·97 і бонами 125·85 зол.

Всі видатки удокументовані прилогами і оригінальними квітами.

4) Зареєстровані в книгах Комітету жертви в продуктах і натуралях виказують лучну суму згідну з виказом поданим в „Ділі" з дня 24. І. 1928, як також приділ тих продуктів поодиноким повітам виказує згідність з поданим звітом.

Львів дня 24. січня 1928.

Квасниця Дмитро в. р.

Театри.

„Коопер. Український Театр" під дирекцією ю. Стадника (вул. Шашкевича) Перерва.

Міський великий театр:

31-го г. 7·30 „Поцілунок Копцюшка" — премієра.
1-го г. 7·30 „Страшний Двір".

Міський „Театр Нови":

31-го год. 7·30 веч. „Хай мене чорти...".
1-го лютого г. 7·30 „Дівча з пушти" — премієра.

Кіна.

„Апольо": „Любощі".
„Палас": „Князь і апашка".
„Лев": „Обіцяна земля".
„Фатаморгана": „Торговиця життя".

Біржа.

Гроші.

Доляр 8·87·00—8·87·50, канадійський доляр 8·83·30—8·83·50, корони чеські 0·26·25—0·26·35, австрійський шілінг 1·25·00—1·25·50, рум. лея 0·05·33—0·05·50, француський франк 0·35·00—0·35·50, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00, англійський фунт 43·40—43·70, німецька марка 2.11·95, данціґський гульден 1·72·99, червінець 32·50—32·80.

Золото: 20 кор. 36·40—36·70, 20 франків 34·20—34·50, 20 марок нім. 42·40—42·70, 10 рублів рос. 46·80—47·20.

Срібло: кор. австр 0·71·00—0·72·00, 5 кор. австр. 3·60—3·70, фльорен австр. 1·80—1·85, рублі рос. 3·00—3·20, копійки за рубель 1·55—1·60.

Збіже.

Пшениця двірська 47·00—48·00, пшениця селян. 45·00—46·00, жито 37·25—38·25, ячмінь бровар. 40·00—41·00, ячмінь на мливо 33·25—34·25, ячмінь пастівний 31·00—32·00, овес 32·00—33·00, кукурудза румунська 35·00—36·00, бараболі рафовані 5·50 6·00, фасоля біла 40—50, фасоля колірова 40·00—45·00, горох півікторія 55—60, горох полевий 40—50, бобик 33·00—34·00, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 40·75—41·75, льон 68·00—71·00, ріпак озимий 68·00—71·00, мука пшенична 40-прц. 82·00—85·00, мука пшенична 50-прц. 75·50—76·00, мука житня 65-прц. 59—60, гриск кукурудз. 49—50, мука кукур. 34·00—35·00, отруби житні 24·25 24·75, отруби пшеничні 24·25—25·25, крупи гречані 71·00—75·00, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 56—57·50, конюшина червона 230—260, мак синій 100—120, мак сивий 85—100, мішки ютові, нові 1·65—1·70, мішки уживані 1·50—1·60.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Нмній. Засвідчім ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

В безконечній черзі...

ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС 17-ЬОХ.

ДАЛЬШІ ЗІЗНАНЯ ІВ. ВЕРБИЦЬКОГО.

Понеділкова розправа зачалася знов зі значним опізнанням, бо на деяких присяглих суддів прийшлося чекати до год. 9.45. На салі повно публики, як і в попередніх днях. Таксамо заповнені лавки, призначені для часописних справоздавців.

На лаві обвинувачених, як і вчора, Атаманчук і Вербицький Іван. Предсідник продовжує свої запити до останнього.

Предс.: Чи ви знали Піпчинську?

Обв.: Ні.

Предс.: А ваша сестра?

Обв.: Не знаю.

Предс.: Ваша сестра сама зізнала, що пізнала Піпчинську у Львові. Чи „Березовський" — це ви?

Обв.: Ні.

Предс.: А що означає лист, писаний симпатичним чорнилом, що був висланий разом з листом вашої сестри в одній коверті до Піпчинської?

Обв.: Про це не знаю нічого.

Предс.: При ревізії найдено у вас виказ військових формацій у Львові. Чи це ваш виказ?

Обв.: Ні, про це не знаю нічого

Предс.: Експертиза виявила, що цей виказ зладжений вашим письмом.

ПЕРЕПИСКА ВЕРБИЦЬКОГО.

Опісля предсідник відчитує знов деякі місця з листів обвинуваченого до нареченої з грудня 1926 р. і питає за їх поясненням. В листах тих пробивається декуди депресія обвинуваченого, яку він пояснює тим, що між ним і нареченою все були якісь непорозуміння, спричинені головно тим, що ріжні люди очорнювали його перед нею. При тій нагоді предсідник спростовує, що і в інших листах обвинуваченого до нареченої є поданий не тільки день, але також година, в якій писано лист, а не тільки в двох картках обв-ого з 19. жовтня 1926 (попереднього дня предсідник не твердження обв-ого опровидував).

В дальшому предсідник питає обв-ого, чому він радив нареченій в листах, щоби вона вже з тюрми, як вона має зізнавати в ріжних обставинах, на що обв. каже, що він це радив зізнавати, відповідає саме що він їй радив зізнавати правді, отже він радив їй зізнавати тільки правду.

Предс.: Таж вона знала, як було, тож поцо було їй ще завдати ради і кваліфіки?

Обв.: Я їй писав тільки правду.

Предс.: А що значить місце у вашім листі про „службовий" лист?

Обв.: З нареченою ми мали умову, що будемо обмінюватися листами що-тижня. Такі що тижневі листи називали ми „службовими".

Предс.: А чому в однім листі ви писали: „Я відмовлю усі молитви, щоб тільки щасливо перейти перон"?

Обв.: Я тоді вертав від нареченої, а що не мав грошей, то купив білет тільки до Миколаєва. З Миколаєва до Львова я не мав білету і боявся, що при перегляді на двірці мене зловить кондуктор.

РОЛЯ ГУКА.

По кількох маловажних питаннях і відповідях на них обвинувачений подає, що так. маску до переховання дав йому Гук, але арештований подав на поліції кого іншого, бо хотів Гука крити. На запит, хто такий „Семко", подає, що це Волощак, з яким він пізнався у Львові.

Після відчитання кількох інших місць з листів обв. до нареченої предсідник питає його, чи у нього дома знайдено пістолет. Обв. притакує і каже, що дістав його від Гука.

Предс.: А штилет?

Обв.: Штилет — це моя власність. Я його найшов.

Предс.: А чому ви на поліції виперлися брата?

Обв.: Бо хотів ощадити йому неприємностей і тягання.

Предс.: А чому на поліції ви розплакалися і призналися, що належите до УВО. (до розвідочного відділу) і казали: що маєте багато про це сказати, але боїтеся?

Обв.: Я розплакався, бо мене били, але нічого не казав про приналежність до УВО.

Предс.: Чи ви знали Стефанишина?

Обв.: Так, я його знав, але на поліції не хотів його назвати, аби він не сидів тому тільки, що ми були знайомі й аби на мене не нарікав.

Предс.: Коли вам показано спільну знимку з Атаманчуком, то ви сказали, що фотографований з вами — це „Сорока" (Атам.). Чи так?

Обв.: Так.

Предс.: Як було 19. жовтня 1926? Коли ви прийшли домів?

Обв.: Між год. 5.30—6 вечером. І того дня вже більше з хати не виходив. Як я прийшов домів, то застав у нас уже Балівського.

Предс.: А він зізнав, що вас не було.

Обв.: Не маю поняття, чому.

ЯК ЙОГО КОНФРОНТОВАНО.

Опісля предсідник питає обвинуваченого, як його конфронтовано з учениками з Грундвальдської бурси, а потім з шофером Гасманом. Обвинувачений каже, що тільки один з учеників, і то за підмогою судді, заявив, що його пізнав, але аж по довшій надумі. Шофер Гасман пізнав його, ледви кинув на нього оком і навіть не приглядаючись близше. Обв. каже, що Гасман кинув на нього оком через двері, отже взагалі не міг його пізнати, бо навіть не міг бачити його лиця.

Предс.: Чи ви сиділи з Теодором Жуковим?

Предс.: Чи ви призналися перед ним так, як це він зізнав?

Обв.: Ні, я з ним про це не мав потреби говорити. (Предс. відчитує різні місця із зізнань Жукова).

Предс.: Як вас арештовано?

Обв.: Я йшов Єзуїтським городом з нареченою і коло памятника Голуховського побачив, як вели мого арештованого брата. В тім моменті арештовано й мене.

Предс.: А нащо ви писали до нареченої, аби вона знищила ваші листи?

Обв.: Наша переписка мала інтимний характер, а що моя наречена мала сімнайцятьлітню сестру, то я не хотів, аби вона перечитувала все те, що я писав до її старшої сестри.

ПЕРЕСЛУХУВАННЯ НА ПОЛІЦІЇ.

Предс.: А що є з тим вашим побиттям на поліції?

Обв.: Мене арештували і цілий тиждень питали мене, приводячи що пів години до переслухання. Переслухували днем і ніччю. При переслухуванні бив мене по лиці Жабком. Мітлєнер в присутности інсп. Савіцького. (*Предс.:* Перший раз чую взагалі про Жабком. Мітлєнер бив котонебудь!). Коли я таки до нічого не признавався, то Савіцький сказав, що мене треба переслухувати „на особносьці". І дійсно в ночі винесено з моєї келії всі річи, а в темноті прийшло до мене кількох людей, які казали мені розібратися до нага. Я розібрався і був тільки в підштанцях. Тоді один з тих мущин став мене бити з цілої сили в груди. Бив так довго, аж я впав на землю і мені заперло віддих. Другої ночи повторилася та сама історія. Тоді я запримітив, як вивідовця Фінгер бив мене по голові, дер волосся, бив по лиці і взагалі знущався наді мною. Таксамо було й третього дня.

Після того припоровлено до мене іншу методу. Мене вже не били, тільки переслухували постійно і без перерви. Це відбувалося так, що що пів години приходив хтось інший мене переслухувати, а я весь час мусів стояти. З того стояння попухли мені ноги. Я був потім у лікаря і він записав мені відповідні ліки. Я перележав у келії 3 дні, а потім зголосився у слідчого судді і знов у лікаря. На запит предс. чи бив його Хімяк, обв. каже, що Хімяк ударив його один раз.

ДАЛЬШІ ПИТАННЯ.

З черги ставить питання радн. Антоневич. Обв. відповідає йому, що „Мілька" пізнав в Акад. Домі у студ. мензі, а той запізнав його з „Владком" (Гуком). Вони всі разом зійшлися і Гук сказав йому, що є членом УВО., до якої став і його ангажувати. Обв. відмовлявся рішуче, мотивуючи це стратою літ, як і тим, що він щойно недавно приїхав з Чехословаччини. Тоді Гук просив обв. переховувати для нього деякі річи. На це обв. згодився. Гук казав йому приходити на певні місця на вулицях, в церкві й ін. і там передавав йому листи то-що. Обв. питав Гука про зміст тих листів (які були запечатані), але Гук казав йому: Як вступиш до організації, то довідаєшся. На дальший запит, чи „Семко" (Волощак) знався з Гуком, обв. каже: Так.

Предс.: Чи ви знали, що Гук був провокатором?

Обв.: Ні.

Предс.: Чи знаєте, що він убитий?

Обв.: Ні.

Предс.: Як то можливо? Таж ви мали в тюрмі газети, отже мусіли про це читати.

Обв.: Я не знав, чи то той сам.

Предс.: Прошу це запротоколувати.

Прокуратор: Чи ви в Лодзі зголосилися?

Обв.: В готелю я зголосився, але помешкання не міг винайти, бо не міг дістати мельдункової карти зі Львова.

Прок.: Чи Дзіся, на якого пашпорт ви їхали, ви знали?

Обв.: Так, загально.

Прок.: Що ви собі думали про те, що Гук дав вам 150 зол. на дорогу до Лодзі?

Обв.: Я думав, що це його приватна справа.

Прок.: Ви знали Колодія?

Обв.: Ні.

Прок.: А він казав, що член УВО, Березовський — це ви.

Обв.: Про це мені нічого невідомо.

Прок.: Чому ви не позичили собі в нареченої 1 зол. на дорогу, а їхали без білету до Львова, хоч вона знала, що ви без грошей? І чому ви писали, що боїтеся перейти перон?

Обв.: Бо боявся кондукторської контролі на двірці.

Прок.: Алеж білетів ніхто так точно не контролює. Вистарчило показати і той білет, що ви взяли до Миколаєва.

Дальше прокуратор питає про те, що робив обвинувачений у дні замаху і чому писав, що приїде до нареченої аж на вакації. Обв. оповідає щераз, що робив 19. жовтня 1926 і каже, що думав виїхати тоді на Чехословаччину, де мав дістати посаду, а мав виїхати також щераз до Лодзі, тому й написав до нареченої, що приїде до Долини аж на ферії.

Д-р Старосольський просить предсідника ствердити, що Колодій не зізнав, що „Березовський" — це псевдонім Вербицького, як це помилково сказав прокуратор.

Предс.: Стверджую, що Колодій того не зізнав, тільки оповідав про це. Це зізнав Мончинський.

По кількох запитах д-ра Новака-Пшигодзкого на обставину домашніх матеріяльних відносин обвинуваченого, які були на загал невеські і його картки до нареченої з 19. жовтня 1926 (часу її висилки) питав дальше д-р Старосольський.

Д-р Стар.: Чому ви тямите той день так докладно?

Обв.: Бо зараз 20 жовтня арештовано Балівського, який 19. жовтня був у нас (учив часами сестру). Тому я й затямив собі те, що робив того і попереднього дня.

Д-р Стар.: Чи ви подали всі улиці, якими ви йшли 19. жовтня, точнісько?

Обв.: Точнісько це не мусіло бути. Дещо міг я змилити.

Д-р Стар.: Чи ви побоювалися арештування?

Обв.: Тому, що нашого знайомого Балівського арештували, а я був неголошений і не служив у польськім війську, то я, почувши на поліції, що мене підозрівають в убивстві, побоювався арештування.

Д-р Стар.: Чи ви знали про зміст листів Гука?

Обв.: Я знав, що вони компромітуючі.

Д-р Стар.: Хто просив вас добути йому розклад війська у Львові?

Обв.: Гук. І я збирав це, а він все негодував, що я це поволи роблю.

Д-р Стар.: Чи ви коли хорували?

Обв.: Хорував раз на тиф (в Українській Армії).

Д-р Стар.: Чи вам коли пухли ноги?

Обв.: Ні, тільки підчас допитів на поліції.

Д-р Стар.: Чи ви були у Варшаві, Данцігу, Кракові?

Обв.: Ніколи.

Д-р Волошин: У ваших листах до Яницької приходить якийсь Юлько. Хто це?

Обв. Це Юлько Антонович, що мешкає в Долині.

Д-р Вол.: У всіх листах той самий?

Обв.: Той самий.

В цьому місці звертається д-р Новак-Пшигодзький із запитами до Атаманчука на обставину його військової служби в Українській Армії, його побуту на Вел. Україні, його побуту в кіні „Палас" і магістратської контролі в дні 19. жовтня. Обв. каже, що служив в VIII. самбірській бригаді й оповідає, в яких околицях бував. Дослужився степення вістуна (капраля) і був на Вел. Україні по муніцію. Контроля в кіні могла бути коло 6. год., на що д-р Пшиг. заявляє, що контроля могла бути найскорше в 7. год. підчас павзи.

З черги поставив низку запитів знов до Вербицького радн. Антоневич. Питав про ролю Гука і Волощака. Обв. каже, що Волощак давав доручення збирати відомости про розложення війська у Львові. Обв. це робив, але без ніякого гонорару, тільки для справи, себ-то для У. В. О., до якої Волощак належав, а про що обв. знав.

Предс.: Чи „Семко" — це Дмитро Волощак?

Обв.: Так.

Предс.: А кілько псевдонімів мали ви?

Обв.: Я не мав жадного псевдоніму.

Предс.: Таж ви мали вж кільк[illegible] переслухувати на „на особносьці". І дійсно в ночі пізнав в Акад. Домі у студ. Мензі, а той німів.

Зізнання Мих. Вербицького.

Год. пів до 2-ої. На салю введено обв. **Мих. Вербицького,** якому акт обвинувачення закидає приналежність до У. В. О. і шпіонажу. Обвинувачений високий, добре збудований мущина, брунет з орлиним носом. Зізнає сам без помочі предсідника. Оповідає живо, інтелігентно:

Маю 23 роки, в Українській Армії був підхорунжим, потім опинився в таборі інтернованих у Нім. Яблінім. У 1921 р. виїхав звідти на студії до Праги, де записався на природничий факультет. У Празі був до кінця 1923 року. Там записався до У. В. О., яка мала за мету працювати для удержання дальшої військової сили для здобуття нашої заповітної мети: самостійности Української Держави. В університеті студіював фізичне виховання, яке там обовязкове. Студіював також пильно гігієну в Українському Університеті. Займався сильно спортом, бо прийшов до глибокого переконання, що спорт може морально й фізично відродити українську націю. З тої причини й виступив з У. О. В. (з кінцем 1922 р.), побачивши, що вона до спорту не привязує відповідної ваги, а він хотів посвятитися йому в цілости. Після того вернув до краю, де став тренером від легкої атлетики і боксу в спорт. т-ві „Україна" у Львові (мав до того і відповідний диплом). Але з того не міг вижити. Тому виїхав знову до Чехословаччини, але й там не найшов праці. Тому за підмогою Цесуся виїхав до Німеччини (дістав 30 долярів), але на кордоні його арештовано і він просидів у тюрмі певно 4 місяці. Вина його в тому, що він подався був за німця і з того вийшло ціле непорозуміння. Там занедужав на груди і став плювати кровю. Звільнений виїхав домів, бо зрештою не мав куди. Дома прийшов до себе і став знов тренером „України". За порадою товаришів поїхав знову в Чехію, де бідував, працюючи при регуляції Велтави і ночуючи по товаришах, бо не мав спершу защо найняти собі хати. Тоді пізнав свою нинішню жінку, з якою й оженився. Вони разом училися і разом собі помогали. Пізніше працював при будовах. До Галичини приїхав у половині вересня 1926 р. з жінкою, у якої замешкав (у Перемишлі). У Львові був тільки раз. Тоді зачав учитися бухгальтерії і розчитувався у спортових виданнях, які позичав у бібліотеці Сокола-Батька, стараючись конче дістати посаду. На питання щодо Головінського каже, що його стрінув на три дні перед своїм арештуванням і він обіцяв зробити йому посаду в „Просвіті". Про це й говорили оба в каварні „Де Ля Пе".

Арештовано обвинуваченого в хвилі, як вийшов на прохід, аби перейтися (був по грипі). Агент слідив за ним ще з дому, але він не звертав на це уваги. Як його вели, весь час питав, за що його арештували, а не тільки тоді, як побачив свого брата.

Після того предсідник питає обв., кого з інших обвинувачених у цьому процесі він знає. Показується, що він не знає майже нікого (крім Стефанишина). Дмитра Волощака („Семка") знав здавна, але не знав, що він кермує шпіонською акцією. Підчинської не знав.

НИЗКА ЗАПИТІВ.

Предс.: Чи то ваш псевдонім „Мирослав"?

Обв.: Ні.

Предс.: Чи то ваш пашпорт, який знайдено між паперами Підчинської? (Показує).

Обв.: Ні.

Предс. І фотографія в ньому не ваша?

Обв.: Ні.

Предсідатель передає той пашпорт до перегляду лаві присяглих, зазначуючи, що цей „довуд особісти", виставлений нібито в Самборі, є очевидно фальшивий. Дехто з лави присяглих каже, що фотографія на пашпорті таки його, але обв. це рішуче заперечує.

З черги предсідник відчитує два листи з погрозами на адресу Грабського, Прушинського (в листі написано: Прухницького (і ред. „Гал. Поранної" Копарського, а також нового куратора. Обв. до авторства цих листів не признається.

Предс.: Алеж то ваше письмо!

Обв.: Ні, абсолютно ні!

Предс.: Чи ви сиділи зі Жаїром? Чи ви призналися перед ним, що належали до У. В. О.?

Обв.: З ним про такі справі взагалі не міг я говорити.

Предс.: Чого ви приїхали в січні з Перемишля до Львова?

Обв.: Бо шукав посади.

Предс. Чи ви були в Станиславові?

Обв.: Ні, в тому часі, як це мені закидається, я ні на один день не опускав грища Сокола-Батька, бо це був горячий час приготувань до Спорт. Олімпіяди.

Прок.: Ви кажете, що ви вибиралися шукати праці в Німеччині. Чи ви не їхали на влаштований тоді Коновальцем у Берліні розвідочний курс і попалися на кордоні?

Обв.: Про це нічого не знаю.

Прок.: На той курс богато тоді вибиралося молодих людей. І ви до тих належали.

Д-р Стар.: Як ви розсталися з УВО?

Обв.: Я не погоджувався з різними справами, а мені дорікали, що я боєгуз. Тоді я заявив, що я виступаю з УВО і після того мене й формально з неї виключили. (В часі запитів д-ра Старосольського дехто з присяглих суддів читав остентаційно „Сл. П.").

Д-р Волошин: Ви щиро й отверто признаєтеся, що ви належали до У. В. О. і з неї потім виступили. Скажіть нам, хто такий „Юлько"?

Обв.: „Юлько" приїздив до Праги з краю з відчитами, які давав сам в назвій організації.

Д-р Вол.: Чи це був Юліян Головінський?

Обв.: Алеж ні! Юл. Головінський перебував тоді постійно в Чехословаччині.

На тому в год. 2.40 закінчено переслухування цього свідка. Завтра зізнавати ме Ольга Вербицька і Юліян Головінський.

Жертви війни і жертвенність громадянства.

Не забувайте за долю інвалідів!

У часі, коли увага нашої суспільности звернена на вибори, не сміємо забувати про недолю інвалідів Української Галицької Армії. Навпаки, в часі виборчої акції треба якнайширше спопуляризувати інвалідську справу, а наші кандидати на послів повинні ближче запізнатися на місцях з життям інвалідів. Це причиниться до збільшення жертвенности в їх користь.

Головна Рада „Українського краєвого Т-ва опіки над інвалідами" (УКТОІ) у Львові, робила в минулому році всякі заходи, щоби цю справу посунути вперед.

В жовтні, листопаді й груднї мин. року перевели лікарський перегляд інвалідів. В тій цїли поділено Галичину на 11 округ, у яких засідали комісії зложені з українських лікарів, представників громадянства й відпоручників Т—ва. Інваліди опроцентовано відповідно до утрати здібности до праці. До перегляду зголосилося 564 інвалідів. Гол. Рада Т-ва рішила виплачувати ренти інвалідам від 30—100%. Найвища рента виносить 50 зол. найнижча 9 зол. у місяць. Для перегляду подаємо понижчу таблицю:

Процент утрати працездатности:	рентярі:	без ренти:	в Укр. Домі Інвал.	рент. квота:	інвалідів
100%	23	—	8	1150.00	31
90%	1	—	—	4 .00	1
85%	4	—	—	1 0.00	4
80%	20	1	5	80 .00	26
75%	16	1	—	448.00	17
70%	13	—	—	338.00	13
65%	12	2	—	31 .00	14
60%	53	3	8	2 7 .0	64
5 %	7	1	—	115.50	8
50%	64	3	—	100 .00	67
45%	6	2	—	81.00	8
4 %	35	1	6	42 .00	42
35%	8	1	1	84.00	10
33%	31	—	1	330.00	32
30%	55	2	—	49 .00	57
25%	—	24	1	—	25
20%	—	54	—	—	54
15—20%	7	7	—	—	7
15%	—	33	1	—	34
10 1 %	—	11	1	—	12
10%	—	38	1	—	39
нижче 10%	—	19	—	—	19
разом	343	204	33	8 65.50	564

Як видно з таблиці, сума місячних рент виносить 8.0 5 золотих. Ці ренти виплачує Товариство від початку нового року. Треба памятати, що богато інвалідів з ріжних причин не були при перегляді, навіть таких інвалідів, що вже були передтим зарестровані в Товаристві. Десятки інвалідів зголошується кожного тижня до нового перегляду. Між ними є й дуже тяжкі каліки. Тому-то буджет Т-ва на самі ренти мусить збільшитися. До того треба дорахувати удержання Українського Дому Інвалідів у Львові й дому для інвалідів-сухітників у Винниках під Львовом (понад 2.000 зол. у місяць), видатки на протези (біля 500 зол. міс.), податки, лікування, адміністрацію і т. д. Жертвенність на інвалідів УГА мусить зрости, щоби Товариство могло виплачувати щомісячні ренти. Українська суспільність, яка дає чимало доказів прихильности для інвалідів УГА та зрозуміння їх гіркої долі, не повинна допустити до того, щоби інваліди лишилися без рент. В історії УГА доля інвалідів не сміє полишити темної плями.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

Дописи.

ЧЕСАНІВЩИНА. *(Передвиборчі подвиги хлібоїдських „монархістів").* В Любачеві живе чоловічок, якому на імя Квітньовський. Ласий він дуже на посольський мандат а ще більше на гроші. Пропонував уже свої услуги всяким політичним партіям, але ті, знаючи його моральну вартість, відвертались до нього плечима. Не дав за програму Квітньовський та почав каламутити воду. Звійшов у зносини з кількома несвідомими селянами в Новім Селі (ад Чесанів) та намовив їх улаштувати віче. І справді в неділю, коли весь нарід зібраний в церкві, слухає богослуження — заїзджає під церкву добрана „трійця". б. сторож домівки дух. семинарії у Львові Петро Вишневський, його секретар „інжинір" Івасик та Квітньовський. По скінченім богослуженні цікавий народ заляг велику площу за церквою. На привезенім зі собою підвисшенні став „інжинір" Івасик, відкрив віче та уділив голосу головному референтови Вишневському. „Не буде в Польщі так довго добра — почав свою промову Вишневський, доки не буде панувати король, що буде рівночасно і великим князем України. Тоді хлопи не будете платити податків — а пани і попи не будуть з нас дерти шкіри". Коли люди пізнали що не за птиця так солодко співає, зірвалася буча. Референт впав з трибуни між вічевиків, йому на поміч поспішили Івасик та Квітньовський і трійка „монархістів" моментально найшлася в рові. Бачучи, що не жарт, трійця служивих адептів польського монархізму в супроводі насмішок і глузувань вічевиків спаслася бігством до двора, де найшла безпечний захист. Щойно пізно вечером сильний відділ поліції відвів нещасних „подвижників" на дворець в Любачеві. По тім невдатнім виступі „монархістів" — присутний того дня в Новім Селі о. Крушько, катихит в Кулинові пояснив зібраним політичне положення українського народу під теперішню пору в Польщі, вагу і значіння виборів, змагання противників розбити її родню єдність почім рішено голосувати на лісту кандидатів УНДО.

Учасник

Лісько *(Як сельроби робили віче в Устриках долішніх).* Дня 4-го січня ц. р., у торговий день, мало відбутися в нашому містечку віче сельроба. Шумні афіші на червоному папері вказували, що віче малося почати в 16-ій год. Однак ніхто ні з міщан, ні з селян не спішився. Тоді сельробівські організатори, бачучи що відійдуть з нічим, взялися на інший спосіб. Вишукали та підмовили кількох вітрогонів, осілавлених в Устриках завадіяк, до того й поляків і припоручили їм зганяти з торговиці людей на віче. Та і тим разом перерахувалися. Нарід обурений не хотів йти, мовляв, яке то українське віче, коли нас гонять на нього такі завадіяки поляки... Всежтаки вдалося їм стягнути на віча кількох темних селян та робітників. Тоді також кількох з наших свідомих селян пішло послухати тих „туристів". Порожні оклики і сміхи та кпини, які панували підчас промов тих „товаришів" найкраще вказували настрій наших селян. А що не хотілося нам тратити час і слухати довго тих небилиць, хтось запропонував опустити це віче. Так полишилося на вічу заледви кількох сельробівських прихильників, які нібито, як пише сельробівське „Наше Слово", ухвалили їхні резолюції.

Місцевий.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

З театру.

„СТРАШНИЙ ДВІР", *опера в 4-ох актах (5 відслонах) Ст. Монюшка.*

Давно вже не бачили ми на сцені національної польської опери Ст. Монюшка „Страшний Двір", що зовсім несправедливо відійшла була в тінь, відлавши першенство іншій опері того самого автора, відомій і з української сцени „Гальці". З тим більшим отже заціплавленням ішли ми на обновлену виставу „Страшного Двора", що відбулася в четвер 26. п. м. на сцені великого міського театру.

Слід признати, що в обновлену виставу „Страшного Двора" вложено велику суму праці і студій, бо в кожній дрібничці, в кожній рисці нової постановки цієї опери видно було дбайливість і солідне підготування виконавців та вправну руку режісера. Дуже добре співали також хори, справно грала оркестра, взагалі ціла вистава підготована була солідно і з великим фаховим знанням. Щодо виконавців сольових партій, то важко сказати, хто вибився на перше місце, бо всі вони в однаковій мірі старалися відповісти вимогам своєї ролі.

Окремо треба би згадати про кращі місця в виступи в „Страшному Дворі". До таких належали: молитва 3-ьох і виступ хору, що співає про страхіття в „Страшному Дворі" (I. акт), хор дівчат-прядільниць, опісля два хори одночасно, а саме дівчат і мисливих (II. акт), пісня Стефана (Петера) в темній салі (III. акт) та ін. У четвертому акті забави („куліга") бачили ми й бездоганний балет.

Загально: вистава „Страшного Двора" пройшла з великим успіхом. Виконавців горячо оплескувано. Окрему овацію зроблено дірігентові оркестри Ю. Волиновському й режісерові С. Тарнавському. Публика заповнила велику салю міського театру до останнього місця.

I. Н.

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:

Ген. Всеволод Петрів: **Спомини з часів української революції (1917 до 1921).** Ч. І. До берестейського миру. Накладом видавничої кооперативи „Червона Калина". Львів 1927. Стор. 180. Форм. 16° з портретом автора.

Збірник правничої комісії при історично-фільософічній секції Наукового Товариства ім. Шевченка під редакцією д-ра Володимира Верґановського, ч. 2. Львів 1927. Накладом Наук. Т-ва ім. Ш., стор. 186, форм. великої вісімки. Зміст: Проф. д-р Ростислав Лащенко: Копні суди на Україні, їх походження, компетенція і устрій; д-р Р. Ковшевич: Індуктивний метод у юриспруденції.

Збірник фізіографічної комісії при математично-природописно-лікарській секції Наук. Т-ва ім. Шевченка. Випуск II. під редакцією проф. Миколи Мельника. Львів 1927. Накладом Н. Т-ва ім. Ш.. ст. 108, форм. 8°. Зміст: Організація фізіографічних дослідів. Подав Мик. Мельник; Втори Закарпаття. Написав д-р Д. Дрогомирецький; Історія Каспійського моря по новішим даним. Написав проф. Ф. Швець; Нові праці про плейстоцен Бессарабії. Написав Ю. Полянський; Звіт з геольогічної прогульки до Битькова. Подали Кордюк-Чайковський; Відозва в справі збирання скал і мінералів; Бібліографічні замітки.

„Pro Macedonia" Nr 1. Makedonien den Makedoniern. Verlag Makedonische Studentenvereine im Auslande. P. K. Jaworoff: Golze Deltscheff.

„Pro Macedonia" Nr. 2. Llubomir Wesoff. Ilija Kuscheff.

„Pro Macedonia" Nr. 3. Pere Toscheff, Iwan Garvanoff, Christo Matoff.

„Pro Macedonia" Nr. 4. Todor Aleksandroff.

Prof. Nikola Mileff: Das ruhelose Makedonien.

„Die makedonishe Frage", Eine Antwort an Hermann Wendel.

Makedonische Erzählungen' Verlag: Makedonische Studentenvereine im Auslande.

G. Bascharoff: Die makedonische Frage.

Ljubomir Wessoff: Gedichte. Verlag: Makedonische Studentenvereine im Auslande.

ОПОВІСТКИ.

Український Національний Хор Дмитра Котка в складі 30 осіб виступить: .. го лютого — Стрий; 3-го лютого — Львів. 1316 5-?

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:
Гусятин:
Копичинці:
1. II. Шумі Маріца.
Театр по 1. II. загостить по всіх більших містах Галичини і Волині з репертуаром: Гейша, Катерина і Галька. 4-4

Товариство Українська Захоронка у Львові улаштовує для малих дітей до 10 літ дня 5 (пятого) лютого 1928 о год. 4-тій пополудни в салі „Української Бесіди" вул. Рутовського 22 „Костюмову забаву" з ріжними несподіванками. Костюмки з бібулок, а як котра дитина не може мати то в звичайних одягах. Приходіть діточки всі, а забавитеся гарно і весело. 135 3—3

Т-во „Українська Бесіда" при співучасти Секції Студенток, при Т-ві „Студентська Громада" у Львові уладжує дня .-го лютого 1928 **вечерниці з танцями** в салях Бесіди. Вступ тільки за поіменними запрошеннями, які можна буде дістати в книгарні УНТ. (Руська 3) 1. і 2 го лютого від 12—2-ої в по удне. — *Комітет.* 2-3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Комунікат.

Дня 9-го лютого 1928 р. відбудуться Звичайні Збори філії Товариства „Просвіта" ім. Шевченка у Львові в салі Т-ва „Бесіда" в Народньому Домі на першому поверсі. Початок Зборів точно в год. 5-ій вечером. На порядку нарад: 1) Відкриття Зборів, 2) Відчитання протоколу з останніх Зборів філії, 3) Звідомлення з піврічної праці Виділу філії, 4) Звідомлення контрольної Комісії, 5) Вибір нового Виділу філії, 6) Усталення членської вкладки до філії, 7) Внески і запити. Пригадуємо, що право участи в Зборах філії мають: а) члени філії (Т-ва „Просвіта"), які виплатили членські вкладки по кінець 1927 р., б) відпоручники членів читалень, які не залягають з членськими вкладками до Т-ва „Просвіта", в) голови читалень або їх заступники, або на випадок перешкоди обох відпоручники Виділів читалень, які не залягають з вкладками до Товариства „Просвіта". Для відпоручників членів читалень і звичайних членів філії виготовано відповідні повновласти, які можна одержати кожного дня від 1—14 год. і від 17—20-ої години в канцелярії Т-ва „Просвіта". Належить пріпильнувати справи набуття повновласти, бо вступ на салю Зборів будуть мати тільки ті особи, які викажуться нашими повновластями. А одержать їх тільки ті особи, які є членами Товариства „Просвіта" і які виплатили всі членські вкладки по кінець 1927 р. — *Виділ філії Т-ва „Просвіта" ім. Шевченка.* 1.89 1-1

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.